

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 5. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Skrajšanje delovnega časa v industriji.

Svoječasno smo že poročali o zasedanju Mednarodne konference dela v Ženevi, ki se je letos predvsem pečala z vprašanjem skrajšanja delovnega časa v industriji. Sedaj so znani rezultati tega zasedanja tudi v podrobnostih, pa bo naše čitatelje delavce zanimalo, kakšne določbe je mednarodna konferenca sprejela za posamezne panoge industrije. Konferenca je zavrnila skrajšanje delovnega časa v tiskarski in kemični industriji. Sprejet je bil v načelu 40 urni teden za tekstilno industrijo, razen tega pa je bila sprejeta konvencija o varnosti v gradbeni industriji, revizija konvencije o minimumu v industriji in konvencija o starosti pri neindustrijskih delih. Skrajšanje delovnega časa

v tekstilni industriji

bo zlasti zanimalo naše tekstilno delavstvo. Sprejet je bil v načelu 40 urni teden pri vzdrževanju sedanjega življenjskega standarda delavstva, in sicer v podjetjih, ki predelujejo vse vrste prediva, sukanca, vrvi, mrež, volne, svile, lanu, konoplje, jute, umetne svile in drugih sintetičnih prediv kot tudi ves ostali tekstilni material rastlinskega, živalskega ali rudninskega izvora. Besedilo konvencije natančno določa, kje se začnejo in kje se končajo posamezne vrste dela, kakor strojenje, barvanje, pretiskavanje, apretiranje itd. in se končuje s pakiranjem in odpošiljanjem proizvodov. Ta dela pa se ne nanašajo na fabriki oblik in drugih predmetov, razen v industriji klobukov in tistih oblek, ki se izdelujejo v konfekciji po skupnem procesu pri fabriki dotičnih proizvodov (v naši državi tovarna Tivar itd.). Izjeme so predvidene za osebe, ki so zaposlene v podjetjih družinskega značaja. Za osebe, ki so zaposlene v izmenah pri nepretrganem delu, se more tedenski delovni čas podaljšati povprečno na 42 ur. Pri tem pa se računa tedenski čas v sporazumu z nadrejenim oblastvom po zaslišanju zainteresiranih delodajalcev in delavcev. Prekoračitve so dovoljene le v določenih primerih, kakor pripravljala in dopolnilna dela, nujna popravila, nepredvidena odsotnost ene ali več oseb, izmenjave, nesreče itd.

Kako je z nadurami?

Konvencija predvideva za tekstilno industrijo največ 75 nadur v enem letu v določenih primerih, ki se morajo plačati 25% višje. Če zakonodavstvo predvideva mejo 40 ur, se morejo odobriti dodatne nadure do 100 ur na leto s 25% poviškom mezde. Konvencija o skrajšanem delovnem času v tekstilni industriji ni bila sprejeta soglasno, ker je glasovalo za samo 22 delegatov, proti jih je bilo 6, vzdržalo se jih je glasovanja 24. Naši delegati so bili proti skrajšanju delovnega časa v tekstilni industriji ter so utemeljevali svoje zahtevanje za veliko zaposlitvijo naših tovarn in s tem, da bi bilo pri 40 urnem tednu nemogoče vzdržati dosedanja življenjski standard delavstva, ker podjetja ne bi prenesla zvišane mezde.

Vprašanje varnosti v gradbeni industriji

se je pokrenilo zaradi tega, ker je po statistikah odstotek nesreč v tej panogi največji in so tudi nezgode najtežjega značaja. Največ nezgod se v gradbeni industriji pripeti zaradi nezadostnega zavarovanja na gradbenih odrih ter izvira vse nesreče večinoma od padcev z odra v globino.

Končno omenjamo še revizijo konvencije najnižje starosti, ki je bila svoječasnno določena za tovarniško delo s 14 leti. Sedaj je ta starost povišana na 15 let. Tudi za neindustrijska dela se je dvignila najnižja starost od 14 na 15 let.

Omenjene spremembe pridejo sedaj pred Zvezo narodov, ki jih mora vzeti v razpravo in odobriti, da postanejo veljavne za vse države, ki so v Zvezi narodov včlanjene. Do uveljavljanja pa je seveda še dolga pot in ni verjetno, da bi bil 40 urni teden tako kmalu vpeljan v vsej Evropi, četudi bi bilo to v interesu zdravja in zaposlenosti našega delavstva zelo želeli.

Izseljenci se organizirajo.

Naši izseljenci pri Mariji Pomagaj — Ustanovitev izseljenske zbornice

V nedeljo se je vršila pri Mariji Pomagaj na Brezjah veličastna proslava desetletnice organizacije naših izseljencev — Družbe sv. Rafaela. Proslave so se udeležile številne skupine naših izseljencev iz Nizozemske, Belgije in Francije, ki so prispele v domovino prejšnji teden pod vodstvom svojih tamošnjih voditeljev. Precej izseljencev je prispelo tudi iz Amerike. Poleg izseljencev so prišli tudi njihovi prijatelji in sorodniki iz domovine, tako da se je zbralo na Brezjah okrog 5000 ljudi. Službo božjo na prostem je imel belgrajski nadškof dr. Ujčič, cerkveno pridigo pa ljubljanski škof dr. Rožman.

Po službi božji je sledilo slavnostno zborovanje, katerega je otvoril agilni ustanovitelj in predsednik Družbe sv. Rafaela p. Kazimir Zakrajšek, ki je posebno iskreno pozdravil voditelja Slovencev dr. Korošca. Po govoru p. Zakrajška je povedal dr. Korošec slovenskim izseljencem pomembne besede o važnosti enotne izseljenske organizacije.

Po lepem nedeljskem slavu Družbe sv. Rafaela je sledil v ponedeljek v Ljubljani izseljenski kongres, na katerem je bil postavljen temeljni kamen za bodočo slovensko izseljensko zbornico. Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzel vodja slovenskega naroda dr. Korošec. Udeležili so se kongresa poleg zastopnikov izseljencev in izseljenskih organizacij tudi predstavniki ministrstva za socialno politiko, banske uprave, obeh slovenskih škofov in drugih

oblastev, poteni pa zastopniki vseh slovenskih kulturnih in socialnih organizacij. Ob zaključku kongresa je prečital predsednik Družbe sv. Rafaela p. Zakrajšek pravilnik Izseljenske zbornice. Redni člani te zbornice so vsa slovenska izseljenska društva, vsi izseljenski duhovniki in učitelji, po en zastopnik notranjega, zunanjega, socialnega in trgovinskega ministrstva ter banske uprave, po en zastopnik obeh škofij, po en zastopnik vsake slovenske zbornice ter vse slovenske župnije in vsa županstva. Izredni člani izseljenske zbornice pa so vsi oni strokovnjaki v raznih panogah našega narodnega življenja, ki posegajo v izseljensko vprašanje. Pri zbornici se bodo ustanovili stalni odseki za obmejne Slovence, za Nemčijo, Holandijo, Belgijo, Francijo, Egipct, Kanado, Združene države Sev. Amerike, Brazilijo in Argentino.

Delokrog Izseljenske zbornice, kateri so na izseljenskem kongresu položili prvi vogelni kamen, sega po svoji zasnovi na najširša področja socialnega in kulturnega udejstvovanja za naš življenj, ki se potaplja v morju tujine. Skušala bo zajeziti rastoče zlo, ki je v zvezi z izseljevanjem, zbirala bo gradivo o naših izseljenskih pionirjih, v kolikor se že ni porazgubilo, skrbelo bo za utrditev vezi med izseljenci in domovino, priskočila jim bo na pomoč kadarkoli in kjerkoli bo treba — in bo tako naša prava narodno-obrambna trdnjava za pravice in zaščito slovenskih izseljencev križem sveta.

Zahrbtne spletke NSZ.

Poročilo iz Slovenskih Konjic

Po popolnoma mirni razpravi za kolektivno pogodbo dne 3. avgusta 1937 pri usnjarskem podjetju Laurich v Sl. Konjicah ni nihče pričakoval, da bo podjetje skušalo nagajati in uničiti organizacijo, ki je edina pripomogla, da so se te tako zapletene in težke razmere v Slov. Konjicah srečno iztekle. Poudarjamo, da bi šlo vse bolje in da bi bil uspeh še večji, če ne bi pri pogajanjih šarila s svojo robo Narodna strokovna zveza, ki je več pokvarila kot pa dobrega storila za delavstvo. — Pred kratkim je podjetje odpovedalo nekaterim delavcem, članom ZZZD z izgovorom, češ, da niso več sposobni za delo. Vsekakor čudno in sumljivo je to, da so nesposobni ravno člani ZZZD, dočim NSZ, kakor kaže, nesposobnih ljudi nima... Mi vemo, proti komu so naperjeni ti odpusti in za koga tukaj gre. Podjetje delavcev ni odpustilo samo iz gospodarskih razlogov, ampak tudi iz drugih namenov. Hoče uničiti organizacijo, za katero ve, da je res delavska in nepodkupljiva ter njemu kot podjetniku nevarna, s tem, da njenim članom z odpusti jemlje pogum in da podpira NSZ, ki ni, kakor kažejo dejstva, niti delavska niti socialna. Da sta si »narodna in napredna NSZ« in podjetnik posili-Nemec Laurich (prav. Lavrič) precej dobra in v prijateljskem razmerju, zlasti kaže pisanje »Jutra« od 10. avgusta, v katerem se mu neznansko smili ubogi podjetnik, ki ga tako grdo preganja »Slovenec in mu ne da ne počitka ne miru. Tako »klepetanje« rade volje prepustimo »Jutru«, ker se »Jutro« z njim samo smeši. Da je podjetnik sam hotel pri pogajanjih NSZ, je razvidno že iz tega, da se člen prvi njegovega predloga kolektivne pogodbe glasi takole: »Kolektivna pogodba,

sklenjena v smislu § 5. Zakona o zaščiti delavcev, § 209. Zakona o obrtih in člena 9. Uredbe o minimalnih mezdah med tt. Laurich v Slov. Konjicah na eni strani ter med Zvezo združenih delavcev ter Narodno strokovno zvezo kot pomnožnimi predstavniki delavstva tovarne Laurich na drugi strani.«

Polnomočni predstavnik delavstva je bila samo ZZZD, dočim NSZ to ni mogla biti, ker sploh tam še ni imela organiziranega delavstva. Sedaj pa hoče NSZ nastopati kot prvoboriteljica za delavske pravice, ko vendar vsak količkaj preudaren delavec ve, da je edina prava zagovornica delavstva v Slov. Konjicah ZZZD. Tudi kar tiče narodnostnih ozirov je ZZZD storila za to mnogo več kot pa »napredna in narodna« NSZ, ki ni storila nič. Lahko rečemo, in to pravijo tudi važnejši faktorji v Slov. Konjicah, da se po nastopu ZZZD v Slov. Konjicah v tem gnezdu nemčurstva govori komaj 20% tiste nemščine, kot se je govorilo preje. Zato naj se niti NSZ niti podjetnik ne pritožujeta, če drugi o njihju mislijo drugače kot si onadva želita.

Mi odločno zahtevamo, da se krivica, ki se je zgodila odpuščenim delavcem, popravi s tem, da se jih vzame nazaj v delo, ker bomo v nasprotnem slučaju prisiljeni boriti se do skrajnosti za pravične in pošteno zahteve delavcev. Mi smo za to tukaj, da delavce branimo, ne pa za to, da bi se, kot to dela NSZ, igrali s pravicami delavstva v politične namene. Noben pameten konjiški delavec, ki ve, kje se ga glava drži, se ne bo pustil speljati nasprotnikom, ampak bo vztrajal pri delavski strokovni organizaciji ZZZD, NSZ pa bo prepustil podjetniku, da vanjo organizira sebe in svoje hlapčiče.

Francova zmagá na severu.

General Franco je v minulem tednu nadaljeval s svojo ofenzivo proti baskiški trdnjavi Santander, kateri se je približal 25. avgusta na 6 km. Baski so se umikali skoraj brez odpora ter so bele čete napredovale zelo hitro. Franco je zavzel že važna cestna in železniška križišča ter je bil položaj Santandra 25. avgusta tako obupen, da so ga rdeči izpraznili in so ga dne 26. avgusta zasedle Francove čete. S tem bo končno javno rešeno za Franca zelo

važno vprašanje razbremenitve severnega zaledja, ker se bodo sedaj morali vdati tudi asturijski rudarji, ki se branijo v gorah med Santandrom in Oviedom. Franco ima prosto novo armado 80.000 mož, s katero bo ojačil svoje pozicije na madridski in aragonski fronti, s čemer bo postal položaj valencijskih čet nevzdržen. Poleg tega je začel Franco z ofenzivo tudi na teruelski fronti, kjer lepo napreduje ter je zasedel že veliko področje.

Delodajalcem so minimalne mezde trn v peti!

Cim je stopila v veljavo nova uredba o minimalnih plačah, takoj so delodajalci — posebno taki, ki jim je najmanj treba — skromno zvišanje delavskih plač obšli s tem, da so začeli najprvo delavke, končno pa tudi delavce odpuščati. Mesto sposobnih in pridnih delavcev so začeli sprejemati v delo mladoletnike, stare od 16 do 18 let. Nečuvvena predrznost delodajalcev je to! Ali ne? Družinske očete, ki imajo skrbeti čestokrat za pet in več oseb, so podjetniki — predvsem v lesni stroki — enostavno odpustili in vrgli na cesto, ko jim je zakonodajalec prepovedal, da se v naši industriji in v naših podjetjih ne smejo plačevati beraške mezde, odnosno miloščine. Če mislijo podjetniki, da bo to postopanje rodilo zanje dobre in ugodne posledice, se zelo motijo! Delavcem, katerim ste radi pribitka 25, odnosno 50 par na uro vzeli možnost do revnega preživljanja, gotovo niste storili socialni čin... Pošten človek, ki ima vsaj nekaj smisla in razumevanja za potrebe svojega bližnjega, ne bi nikoli in v nobenem primeru postopal tako nečloveško in nesocialno kot podjetniki, ki so začeli metati na cesto družinske očete in matere, da si ohranijo 50, 100 in še več odstotne dobičke!

Delodajalci so itak znali spretno z vso svojo organizirano močjo vplivati, da se minimalne mezde niso določile na 3, 3.50 ali več dinarjev. Delodajalcem je preveč, če oblast — ki je uvidela strašno izžemanje in izkoriščanje delovnega ljudstva — z zakonom določi najmanjše mezde od 2 do 3 din. Oni, ki računajo svojega delavca v kalkulacijo samo kot številko in ne tudi kot človeka in socialno bitje, so se lepo izognili določilom oblasti in hočejo obdržati svoje težke dobičke še naprej, pa čeprav bodo morali to storiti z najgršimi sredstvi. Zalostno spričevalo je za slovenske podjetnike, ko ne priznajo tudi delavstvu pravico do življenja, ko ne priznajo delavstvu, da tudi ono ustvarja dobrine in množi delodajalcu dobiček. Iz te ugotovitve pač moramo delavci razbrati, da podjetnikom — so tudi bele vrane med njimi — kljub veliki kulturnosti in upoštevanju ter razumevanju sodobnih vprašanj, ne gre pri vsej stvari za ničemer drugim kakor: kako obdržati, kako povečati dobiček. Kaj me briga pri tem, če ta dobiček kopičim in zbiram iz žuljev drugih in na račun drugih.

Hude obtožbe smo napisali in izrekli. Pri tem tudi ostanemo, dokler delodajalci med svojimi člani ne bodo napravili reda in dokler delodajalci ne bodo začeli spoštovati delavskih socialnozaščitnih zakonov, dokler delodajalci delavca ne bodo smatrali samo kot delovno živinčce, brez duše, brez socialnih obveznosti, dokler delodajalci kake trenutne krize ali zastoja ne bodo tudi sami nosili. Dejstvo, ki smo ga zgoraj navedli, se je začelo pojavljati, kakor smo že omenili, predvsem v lesni industriji. Vsa slovenska javnost, delavci, podjetniki pa še najbolj, dobro vedo, da v letošnjem letu lesni trgovci in lesna podjetja nimajo vzroka tarnati, nimajo vzroka zniževati delavskih zaslužkov, ki so v lesni industriji daleč, daleč pod minimalnimi mezdami. Številka v današnjem stavku danes ne bomo navajali. Storili bomo pa to v eni izmed naslednjih številka našega lista.

Nasvet in navodilo delavstvu! Nobena druga sredstva nimate, da se zoperstavite izrabljanju in zapostavljanju podjetnikov, kakor edino delavske strokovne organizacije. Le v skupnosti boste zmogli in dovolj sposobni, da se boste ubranili vsem nesocialnim nameram delodajalcev. Organizirali pa se boste v oni organizaciji, ki je v sklopu slovenske katoliške skupnosti, to je pri oni organizaciji, za katero stoji vsa organizirana slovenska javnost. Ta delavska strokovna organizacija pa je naša katoliška »Zveza združenih delavcev«.

Delavci in delavke, zaposlene v industriji na Štajerskem in na Dolenjskem, so zamogle ugotoviti, da delodajalci skoraj četrtini (preko 20.000) delavstva ne dajo dosedaj minimalnih mezd. Najbolj žalostne plačilne razmere pa so pri obrtih, kjer

kvalificirani delavci ne prejema jo še zdaleka niti minimalnih plač, določenih za pomožne delavce. Delavstvo naprošamo, da

sporoči vse take primere svoji organizaciji, ki bo znala vlti delodajalcu spoštovanje do delavskih zakonov. Pre.

Vojna na Daljnem vzhodu.

Boji na Kitajskem se vrše vedno v večjem obsegu. Velike bitke trajajo že nekaj tednov zlasti za pristaniško mesto Šangaj in za Nankavški prelaz v severni provinci Hopej. Dočim se Kitajci v Šangaju izvrstno držijo ter so dosegli proti Japoncem pomembne uspehe, pa so doživeli pri Nankavškem prelazu občuten poraz. Japonci so jih vrgli s prelaza ter ga zasedli; sedaj imajo odprto pot za zasedbo province Hopej in cele Notranje Mongolije. Japonske čete so prodrle že do glavnega mesta Notranje Mongolije Kalgan ter so ga zasedle. Slej ko prej pa so glavni japonski napori naperjeni proti Šangaju, katerega hočejo za vsako ceno osvojiti. Japonci imajo sedaj pred Šangajem že armado 100.000 mož, katerim pa so postavili Kitajci nasproti trikratno premoč. Kljub ostreljevanju kitajskega topništva izkrcavajo Japonci še vedno nove čete ter imajo sedaj pripravljen transport novih 50.000 mož za izkrcanje. Prvi neuspehi so Japonce prisilili k previdnosti. Uvideli so, da Kitajcev ni mogoče užugati z nekaj divizijami vojaštva, pa zbirajo sedaj mogočno armado za odločilni udarec. Borbe za Šangaj so

mesto silno prizadele. Cele četrti so že razrušene in požgane.

Boji so zahtevali tudi med civilnim prebivalstvom ogromne žrtve. Najhujše razdejanje je povzročila bomba iz letala, ki je zadela v mednarodni koncesiji veliko trgovino, v kateri se je takrat nahajalo okrog 3000 ljudi. Bomba je nebotičnik razdejala in ruševine so ubile 500 ljudi.

Dosedanji potek bojev je Japonce izučil, da Kitajcev ne bodo mogli tako kmalu obvladati. Računajo že z daljšim potekom vojne. Japonci preurejajo vse svoje gospodarstvo v tem pravcu. Vsa industrija je prišla pod vojaško nadzorstvo, vsa finančna sredstva države so rezervirana samo za vojne namene.

Tudi Kitajci se pripravljajo, da bo vojna trajala dolgo, pa so mnenja, da bodo oni s svojimi neizčrpnimi rezervami gotovo lažje vzdržali dolgotrajno vojskovanje, kakor Japonska. Poleg tega bi dolga vojna Japonsko gospodarsko in vojaško tako oslabila, da se ne bi mogla več uspešno postaviti v bran napadu sovjetske Rusije, ki bo gotovo sledil, čim Rusi zavohajo, da Japoncem trda prede.

Politične vesti.

Iz notranje politike. Zadnje dni so se vršile pri knezu-namestniku Pavlu v njegovi poletni rezidenci na Brdu pri Kranju avdicence naših državnikov. V avdicenco so bili sprejeti predsednik vlade dr. Stojadinovič, notranji minister dr. Korošec in še nekateri drugi člani vlade. — Burja radi konkordata že ponehava. Pravoslavni cerkveni krogi so že uvideli, da so se zalepteli, ker so se dali vprič v politični voz propadle JNS, pa se sedaj umikajo na celi črti. Že sedaj je jasno, da bo konkordat sprejet tudi od senata na jesenskem zasedanju. JNS je na celi črti zadel poraz, z njo pa je dobil po grbi tudi srbski del »združene opozicije«, ki je mislila, da bo vlada zaradi konkordata padla, pa je z vsemi silami podprla JNS v njenem razdiralnem delu. Ministri in poslanci JRZ so imeli zadnje čase veliko shodov in sestankov po vsej Srbiji, na katerih so narodu obrazložili pomen konkordata ter razkrinkali vso ostudno borbo, ki jo je zaradi konkordata vodila opozicija proti vladi.

Konferenca Male zveze se bo vršila te dni. Udeleženi se jih ministrski predsedniki in zunanji ministri Jugoslavije, Čehoslovaške in Romunije. Konferenca se bo vršila v Sinaji v Romuniji.

Odnosaji med Italijo in Evropo. Na Siciliji so se vršili veliki vojaški manevri, katerim so prisostvovali italijanski kralj, Mussolini in mnogi italijanski ministri. Ob zaključku manevrov je imel ministrski predsednik Mussolini v Palermu velik zunanje-političen govor o odnosajih Italije do ostalih držav in o njenem sodelovanju pri obnovi Evrope. Glede Jugoslavije je Mussolini izjavil, da se od meseca marca odnošaji med Italijo in našo državo zboljšali. Odnosaji s Francijo bi bili lahko boljše, če bi bilo tam manj ženevskih utvar in če tam že vseh 15 let in do danes ne bi pričakovali padca fašističnega režima v Italiji. Vendar pa med obema državama ni nobenih snovi za kako žaloigro. Odnosaji z Anglijo so se januarja precej zboljšali. Mussolini misli, da je mogoče doseči z Anglijo sporazum. Italija hoče sodelovati v vseh problemih, ki so na dnevnem redu evropske politike. Toda upoštevati je treba stvarnosti in prva taka stvarnost je: naš imperij. Glede Zveze narodov misli, da je že prišel čas, da naj v Ženevi ugotove, da je nekdo mrtev. Že 16 mesecev čaka mrtev na to formalnost. Z osjo Rim-Berlin je treba računati in vlada med obema režimoma popolna vzajemnost. O Španiji pa je Mussolini izjavil, da v Sredozemskem morju Italija ne bo trpela boljše vize ali pa kar je njemu podobno. Svoj govor je zaključil Mussolini z mirovnim pozivom, obenem pa je dejal, da razpolaga Italija s tako številnimi duhovniki in materialnimi sredstvi, da lahko gleda mirno v oči vsemu, kar pride.

Mussolinijev govor v Palermu so sprejele velesile zelo različno. V Londonu ga cenijo kot uvod v pogajanja med Anglijo in Italijo. Če bodo temu govoru sledila dejanja, tedaj bo angleško javno mnenje razpoloženo za ugoden zaključek pogajanj. Vsekakor se je pokazalo, da pesimizem zadnjih dni ni bil na mestu. V Parizu so sprejeli govor zelo rezervirano in pravijo, da je Mussolini samo ponovil svojo staro tezo. Politiki pa ne dajejo nobenih izjav k tistemu odstavku govora, ki se tiče odnošajev med Francijo in Italijo. Na-

sprotno pa so v Berlinu sprejeli govor zelo pristržno in poudarjajo, da je Mussolini razložil italijansko zunanjo politiko z jasnimi besedami, ki ne dopuščajo nobene netočne razlage.

Kdo napada angleške in francoske ladje na morju. Zadnji teden se je dogodilo, da so bile v nekaterih primerih napadene na odprtem morju francoske in angleške trgovske ladje od neznanih letal z bombami. Letala so preletela ladje v veliki višini, tako da se niso mogli razpoznati na njih mednarodni evidenčni znaki, ter so metala na ladje bombe. Zaradi teh napadov je nastalo zlasti v Angliji hučo razburjenje ter je angleška vlada sklenila, da mora vsako trgovsko ladjo spremljati vojna ladja, ki bo začela brez vsakega opozorila streljati na vsako letalo, ki se bo pojavilo na nebu ali pa na vsako ladjo in podmornico, ki pripada ali rdeči ali beli španski stranki. Ugotovilo pa se je, da so te napade vprizorila rdeča letala po nalogu valencijske vlade, ki pa je takoj nato zvalila krivdo na Francovo vlado, češ, da ona napada angleške ladje. Rdeči so hoteli na ta način naščuvati Angleže na generala Frnaca, kar se jim pa ni posrečilo.

Prekin odnošajev med Čehoslovaško in Portugalsko. Nenavadno pozornost je vzbudil v mednarodni politiki nenaden prekin odnošajev med navedenima dvema državama. Portugalska je naročila pri čehoslovaški državni tovarni orožja večje število strojnic, ki jih rabi za izpopolnitev svoje zaloge orožja. Čehoslovaška tovarna je strojnice izdelala, nenadoma pa je odpovedala naročilo, češ, da namerava Portugalska te strojnice v resnici dobaviti generalu Francu, ne pa jih porabiti za oborožitev svoje vojske. Portugalska je zaradi tega odklicala svojega poslanika iz Prage, nakar je odšel tudi čehoslovaški poslanik iz Lizbone. Portugalska trdi, da je češka tovarna prodala strojnice rdeči madriški vladi, namesto da bi jih bila dobavila na podlagi sklenjene pogodbe Portugalski. Ta afera je povzročila v svetu zelo mučen vtis.

Podržavljenje francoskih železnic. V Franciji se nahajajo železnice v zasebnih rokah. Sedanja vlada se peča z načrti, da bi železnice zasebnim družbam odkupila ter jih podržavila. Vršijo se že tozadevna pogajanja.

Angleži so pobasali baskijske rudnike, Nemci pa se jeze. Eden glavnih razlogov, zakaj je Nemčija s tako veliko silo prihitela na pomoč generalu Francu, so bili rudniki železa v deželi Baskov. Nemcem silno primanjkuje železa, pa so se nadejali, da bodo prešli ti rudniki po Francovi zmagi v njihovo last. Rudniki pa so silno važni tudi za angleško železno industrijo, ki se je dosedaj iz njih zalagala z železno rudo. Anglija je zaradi tega na skrivaj napravila s Francom pakt, da ostane glede lastništva rudnikov vse po starem, to se pravi, da ostanejo še v naprej v angleških rokah. Nemci so se obrisali za bogat plen, pa so v jezi odpoklicali svojega vojaškega svetovalca v Španiji, generala Faupla.

Stavka kmetov na Poljskem. Veliko vznemirjenje je povzročila na Poljskem stavka kmetov, ki so jo začeli iz protesta proti sedanjemu režimu v raznih pokrajinah. Kmetje so enostavno ukiniteli voz živil v mesta in trge ter so zastražili

tudi ceste, da ne bi kdo na skrivaj peljal živil v mesto. Preskrba posameznih mest, kakor Krakova, Lodza in Poznanja, je zadnje čase resno ogrožena. Oblasti so z vso silo nastopile proti kmetom, vendar so dejansko brez moči. Aretirali so več kmečkih voditeljev, kar pa je kmete še bolj razjarilo. V Rezesovu se je zbralo nad deset tisoč kmetov k protestnemu zborovanju, katerega pa so skušali orožniki razgnati. Rabili so pri tej priložnosti orožje, pa je bilo 12 ljudi ubitih. Do hudega spopada je prišlo tudi pri Gorlicah, kjer je bilo ubitih 11 kmetov.

Smrtne obsodbe v Rusiji. V Leningradu se je pričela zopet cela vrsta senzacionalnih obravnjav proti raznim skupinam trockistov. Pri prvi razpravi je bilo obsojenih osem obtožencev na smrt zaradi sabotaže ter takoj ustreljenih. Sedaj sedi na zatožni klopi 15 inženjerjev iz raznih tovarn, ki so obtoženi istega delikta. Potem se bo začel velik proces proti častnikom baltiške mornarice, ki so osumljeni kot pristasi Trockija. Med njimi so nekatere visoke osebnosti iz mornariškega štaba. Tudi ta proces se bo končal s številnimi ustrelitvami.

Vestnik ZZD.

Slaščičarji

Ljubljana. Da ne boste mislili, da smo slaščičarji že izumrli ali pa, da je naša organizacija že splavala po vodi (vsaj tako je bilo slišati od strani rdečkarjev, kateri so že v začetku našega gibanja preprokali našo propast), se nenadoma oglašam z željo, da sledite vsemu našemu gibanju. Upam, da še niste pozabili, kar sem vam, tovariši, polagal in še polagam na srce: izogibajte se rdečkarjev, ki samo ljudi begajo, njih usta so polna sladkih obljub, njih ideja pa je: kar je tvoje, to je moje — kar pa moje, pa tebi nič mar! Vsaj nekako tako se oglašajo posamezniki, katere so že njih lastni tovariši ali sodrugi vrgli iz social-marxističnega korita, da so si morali poiskati nov način lahkega životarenja. Poznam slučajno enega izmed bivših plemenitih vodilnih duš, ki so seveda kljub temu, da so bili zavrženi od svojih sodrugov, ostali agilni za marxizem. Ne vem, kako naj si to reč predstavljam: biti socialec in preganjati človeka, ki mu je ves čas vdano služil za malo denarja, in to po 14—15 ur dnevno. Naj dela, saj je plačan, je izjavil, ko ga je nekdo opozoril, češ, da preveč kruto ravna z uslužbencem, kateri je moral sam delati toliko, da si je kot agitator social-marxizma lahko preživljal s svojo ženo in otroci brez dela. Seveda saj to je čisto lepo, končno zgled boljše vize, ki pravi: delaj kolikor ti dopuščajo moči, potem boš pa vpokojen z mezdo iz puškine cevi, ako pa nočeš delati, kar ti ukažem, boš pa šel v Sibirijo na dopust. Ali naj še komu verujemo, ki bi naj razlival med nas svojo sladkost? Prepričan sem, da med nami slaščičarji ne bodo našli niti enega odpadnika, ker smo že vsi izkušeni delavci.

Stavbinci

Iz centrale. Imamo v zalogi še nekaj izvodov knjižice: Kolektivna pogodba stavbinskega delavstva. Cena je 2 din izvod. Ker mora svojo delovno pogodbo poznati vsak stavbincec, segajte po njej!

Medvode. Uspeh naše intervencije pri tvrdki ing. J. Dedek se je pokazal pri zadnjem izplačilu zaslužka. Vsi so dobili v redu izplačane vse nadure. To naj bo dokaz vsem tistim, ki pravijo, da organizacija nič ne naredi. Vsi nezavedneži, ki stojite ob strani izven organizacije: čas je že, da spregledate in se organizirate v ZZD!

Jesenice. Kuhinja Slograd. Opozarjamo redarja, ki je v kuhinji, da drži svojo službo bolj marljivo! Delavci se pritožujejo, da nimajo ponoči miru. Na podjetje Slograd pa apeliramo, da polaga na kuhinjo malo več pažnje.

Kovinarji

Jesenice. Pri glavnem vohu je v letošnjem poletju KID dala napraviti nove razglasne deske za posamezne strokovne organizacije. Naša ZZD pa je sama dala napraviti še dve razglasni deski, in sicer je ena pri gornjem vratarju na Jesenicah, druga pa na Javorniku. Vse naše člane opozarjamo, da so razglasile naše strokovne organizacije samo na teh deskah in na društveni deski v Krekovem domu. Drugje naših organizacijskih razglasov ne obešamo.

Jesenice. Tovariši, s članarino ste zaostali! Storitve svoje dolžnost in poravnajte jo!

Jesenice. Poročil se je naš agilni član blagajnik tov. Petač Alojzij z gđno Lakota Olgo na Koroški Beli. Tovariši Petaču in njegovi življenjski družici izrekamo najiskrenejše častitke in jima želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Papirničarji

Radeče. V tukajšnji tovarni Piatnik je bilo v zadnjem času odpuščenih šest delavk, ki so zakasnele na delo. Intervencija je bila zaenkrat brezuspešna. Smatramo, da je odpust za malenkostno zakasnitev prehuda kazen. Seveda smo za disciplino, a ta naj se vpeljuje tako, da se ne bo po nepotrebnem razburjalo delavstva. Tudi se je zgodilo, da je podjetje deloma znižalo plače na uradno določeno minimalno mezdo. Proti temu najodločneje protestiramo. Naši protesti pa bodo uspešni le tedaj, če ne bo med nami izdajalcev in bomo vsi kot en mož branili svoje pravice.

Lesni delavci

Dražgoše. Iz naše doline se malokdaj oglasimo, a vendar je v naši dolini tudi mnogo delovnega ljudstva, ki si v potu svojega obraza služi vsakdanji kruh. V naših krajih prevladuje povsod lesno in pa gozdno delavstvo. Da bi prišli polagoma do boljše kruha, se je v nas porodila misel, da bi ustanovili strokovno organizacijo. In res! Strokovna organizacija med nami in pri nas vstaja in stojimo pred ustanovnim občnim zborom Strokovne organizacije lesnih delavcev v Dražgošah. Daleč smo od ostalega sveta, daleč od ostalih naših tovarišev, a v nas je zavest skupnosti in ta skupnost je rodila strokovno organizacijo. Vsak, ki še ni podpisal pristopne izjave, naj to stori čimprej, da ob občnem zboru ne bo v naši dolini nikogar, ki ne bi bil naš član.

Vavta vas. Tukajšnji podjetnik Leon Pavlin je odpustil deset delavcev in delavk ter nastavl same mladoletne fante in dekleta v starosti od 16 do 18 let. Pri tem ni nobenega dvoma, da je podjetnik storil to radi nove uredbe o minimalnih mezdah. Mesto da bi desetim zvišal plače, jih je enostavno odpustil in vzel mlajše, pod 18 let, za katere je določena nižja minimalna mezda. Ko bodo stari ti 18 let, jih bo zopet odpustil in vzel v delo mlajše. Vsaj tako se da sklepati iz dejstev, sklepal pa bi tudi vsak tako, če ni skregan s svojim lastnim razumom. — Tovariši in tovarišice! Ali naj pustimo, da podjetnik svojo nekano izvede in uresniči? Naša dolžnost je, da to preprečimo! Zakaj imamo svojo strokovno organizacijo? Zato, da ščiti interese nas vseh. To pa bo zmogla le tedaj, če bomo vsi z organizacijo tudi sodelovali. Zato se vsi strnimo v organizacijo, ki naj bo naša vodnica in čuvarica, da se primeri, kot smo ga navedli, vedno že v naprej preprečijo.

Soteska. Kolektivna pogodba, lahko rečemo, je pod streho, vendar pa s tem še ni rečeno, da se prično za naše organizacijsko delo počitnice. Nikakor ne! Potrebno je, da naše vrste izobrazimo. Na prihodnjih sestankih bomo morali predelati in proučiti celotno kolektivno pogodbo, člen za členom. Pa ne samo to. Seznaniti se moramo z najvažnejšimi paragrafi naše socialne zakonodaje. Vse to moramo dodobra poznati, da nas, kadar bo treba zopet sesti k pogajanju za zeleno mizo, podjetnik ne bo mogel v nobenem primeru spraviti v zadrego ali nam morda naše predloge zavijal, pozneje popravljal in postavljal na glavo. Zato tovariši: Izobražujmo se!

Mislinje. Tudi pri nas se delavstvo giblje in organizira. Nekaj mesecev je že od ustanovitve podružnice ZZD pri nas in nas je že kar lepo število. Le malo jih je, ki se ne zavedajo važnosti delavske strokovne organizacije in čakajo z žlico v roki pri skledi, da pride vanjo jed. Vsem tem kliče: Brez dela ni jela, brez dela v strokovni organizaciji ne pričakujte in ne pričakujmo uspehov.

Domače vesti.

Delavec ponesrečil pri gašenju. Poročali smo o velikem požaru starih cunj v starem obrambnem stolpu ob Pristanu v Mariboru. Gasilec v pomoč je poslal lastnik skladišča v stolpu g. Arbeiter šest delavcev, ki so prekopavali zaloge cunj. Med temi je bil tudi 24 letni delavec A. Muhič. Omamljen od dima je omahlil na mimo-vodeči električni vod, kateri ga je tako stresel,

da je padel z okna tretjega nadstropja, na katerem je stal. K sreči je priletel na streho sosednjega poslopja in od tamkaj šele na tla. Poškodoval se je na glavi ter znotraj in so ga prepekljali reševalci v bolnišnico.

Motociklist zlomil odvetniku nogo. Mariborskega odvetnika dr. K. Slokarja je podrl na križišču Aleksandrove in Sodne ulice motociklist.

Advokat je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo.

Umrli vsled zaboljaja z nožem. Rajka Gobec, slaščičarska mojstra v Studencih pri Mariboru, je neki F. Rožman zabodel z nožem. Gobec je te dni podlegel poškodb.

11 letni kolesar podlra berača. 11 letni kolesar je podlra na Košakih v Mariboru 66 letnega Ivana Milinarič, berača od Sv. Marijete ob Pesnici. Stari mož si je zlomil pri padcu levo nogo.

Zaprta pod sumom požigov. Orožniki iz Studencev pri Mariboru so aretirali in predali sodišču 28 letnega Ivana P. iz Studencev, kateremu očitajo pet požigov iz požigalne strasti. Osumljeni odločno taji vsako krivdo.

60 letni delavec si sam končal življenje. V Krekovi ulici na Teznu v Mariboru so našli v podstrešni sobici obešenega 60 letnega delavca Franca Muleca. Bil je dolgo časa v ruskem ujetništvu. Radi prepričanja o njegovi smrti in ker je bil uradno proglašen za mrtvega, se mu je žena drugič poročila. Po vrnitvi je bil zaposlen v podjetju »Kovina« na Teznu.

Dve tolovajstvi. Po mariborskem mestnem parku se je zvečer sprehajala 68 letna gospa Teresija Herman iz Gradca, ki je v Mariboru na obisku. Neznane se je pripeljal k njej na kolesu, obstal in ji je hotel iztrgati ročno torbico. Gospa je zakrčila na pomoč, tolovaj se je prestrašil, skočil na kolo in se z vso naglico odpeljal. — Zadnje nedeljo zvečer sta šla po Trdinovi ulici v Mariboru v Melju 13 letni realni gimnazijec Adolf Vinder in 12 letni učenec meščanske šole Franc Kacjan. Fanta sta šla proti Meljskemu hribu, da bi kupila za starše vino. Nasproti sta se jima pripeljala na kolesih mlajša neznanca, zaustavila sta fanta, eden je Vinderju iztrgal 50 dinarski kovanec, že sta bila na kolesih in sta se odpeljala neznan kam.

Avto podlra kolesarko. Na Trgu svobode v Mariboru je v ponedeljek zjutraj ljubljanski avto podlra tovarniško delavko Marijo Gottwein iz Maribora, ki se je peljala na kolesu. Precej poškodovano je prepeljal reševalni oddelk v bolnišnico.

Usodepolni padec dijakinje. V Bresternici v župniji Kamnica pri Mariboru je padla s kolesa in obležala s počeno lobanjo 19 letna mariborska dijakinja Milena Jan. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Tihotapeva smola. Jožef Šiker, pomožni delavec v železniških delavnicah v Mariboru, se je ukvarjal s prodajo saharina ljubljanskim švercarjem. Prepovedano blago, katerega je kupoval po 320 din kilogram, so mu nosili avstrijski železničarji. Pri vsakem kilogramu je imel 130 dinarjev dobička. Oblast je imela Šikerja že dalje časa na muhi in ga je te dni zalotila pri prodaji 5 kg saharina ženski, katero so tihotapec nastavlili finančni organi. Pri hišni preiskavi so odkrili pri Šikerju 15 kg saharina. Revez bo sedel in še ob službo je.

Smrtno zadet pri delu od kapi. Pri Sv. Antonu na Pohorju so našli domači v gozdu mrtvega znanega posestnika Antona Mravljaja. Pri delu ga je smrtno zadela možganska kap.

Prijeta vlomilca. V škofevem dvorcu na Betnavi pri Mariboru so nastanjene katehizistke. V ponedeljek popoldne so čule ropot na podstrešju in so obvestile upravitelja, ta pa je poklical orožnike iz Studencev. Orožniki so prijeli pekovskega pomočnika Srečka Osojnika iz Studencev in tkalca Karla Otta s Teznu. Priznala sta, da sta pokradla s podstrešja škofovega dvorca za 600 din prekaženega mesa. Splazila sta se na podstrešje na ta način, da sta vlomila v kapelo, se potegnila v stolp in tamkaj prebila zid, ki loči kapelo od podstrešja in prišla do mesa, katerega so orožniki po aretaciji tatov vrnili lastniku.

Hudo zaboden. V nedeljo zvečer so razsajali v Košakih pri Mariboru vinjeni fantje. Eden od pretepačev je dvakrat zabodel 39 letnega železničarja Franca Hrobat iz Maribora v hrbet. Hudo ranjenega so oddali reševalci v bolnišnico.

Tik mimo smrti. Železniške zatvornice je prebil med železniškima postajama Otiški vrh — Dravograd avtomobil in srečno prevozil tik pred prihodom vlaka železniški tir.

Otrok zašel z roko v mlatinico. Z desnico je zašel v Slivnici pri Mariboru v mlatinico triletni posestnikov sinko Franc Svetnik. Z do lakta zmečkano roko so oddali otroka v mariborsko bolnišnico.

Pri delu ga zadela kap. Pri stavbni družbi na Teznu pri Mariboru je srčna kap zadela 52 letnega delavca Janeza Petek. Pokojni je bil doma iz Rašnje na Dravskem polju in zapuščala ženo ter pet nedoletnih otrok v starosti od 6 do 13 let.

Kap zadela viničarja na kolesu. Pri šoli v Reki pri Hočah je smrtno zadela kap Antona

Špуреja, 35 letnega viničarja iz Radizela v župniji Slivnica pri Mariboru.

Na 20 let obsojen morilec. Avgust Lipovec, 31 letni bivši orožniški kaplar in doma iz Trate v Kočevju, je 3. maja v Ivanjkovcih pri Ljutomeru smrtno zabodel 24 letno blagajničarko Angelo Novak. Lipovec je svojčas služil kot orožnik v Ivanjkovcih in se je zaljubil v Novakovo. Ker je pa bil pijanec in je zanemarjal službo, je bil odpuščen od orožnikov. Radi omenjenih napak ga dekile ni maralo in Lipovec je zagrešil zločin iz ljubosumnosti. Morilca so obsodili dne 24. avgusta v Mariboru na 20 let.

Smrtna žrtve avtomobilske nesreče. V Ormožu je avtomobil podlra pri prekrcajenju ceste Alojzija Heber, posestnika iz Sodinec, ki je peljal opeko. Sunek ga je pognal v loku na pločnik, kjer je obležal s prebito lobanjo. Hitro so ga naložili na avto in hiteli z njim v bolnišnico, vendar je že med prevozom umrl.

Dva vagona iztirila. Na postaji Dravograd sta radi napačno postavljenih kretnic iztirila dva vagona in je bil eden od potnikov lažje ranjen.

Posestnik smrtno ponesreči. Peter Guče, p. d. Kapret, posestnik pri Sv. Lovrencu pri Dravogradu, je zagnal motor. Ključka za pogon motorja ga je tako hudo zadela v trebuh, da je kmalu podlegel poškodb.

Še berač ni več varen pred tatovi. Ivan Zafan, 45 letni invalid in berač iz Slivnice pri Celju, je hodil vsako leto prosjačji na Ptujsko gorje, kjer je velika romarska cerkev. Prenočeval je v Podložu na škodnjem posestniku Korošca. V spanju mu je nekdo izmaknil invalidne dokumente in 1693 din.

Lažiprekupčevalec okradel kmeta. H kmetu Leopoldu Brumecu na Klopce pri Slov. Bistrici se je priklatil neznanec in povedal, da kupuje sadje. Ko se je gospodar nekoliko odpravil iz izbe, mu je ukradel lažiprekupčevalec 5700 din.

Delavca našli obešenega. V Preših pri Majšpergu so našli obešenega 28 letnega delavca Franca Mohorko iz Stoperc.

Podlegel poškodb od strele. Udar strele je zanetil v Smarju pri Jelšah hišo 33 letnega posestnika Vinka Špijak. Gospodarja, katerega je tudi oplazila strela, so komaj in komaj rešili iz gorče hiše in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel 19. avgusta poškodb.

Gospodar zaklal hlapca iz ljubosumnosti. Fr. Bratkovič, posestnik v Petanjcih, je zabodel v vrat domačega hlapca Jožefa Seres, ki je hitro izkvravel. Bratkovič se je javil sam orožnikom v Tišini v Prekmurju in priznal, da je zagrešil krvavo dejanje iz ljubosumnosti, ker je imel dokaz, da mu je hlapec zapeljeval ženo.

Dva rudarja zasulo — eden mrtev. V kotredskem rovu v Zagorju ob Savi sta prišla zadnje soboto zjutraj rudarja Anton Zorko in Jože Zohar v bližini dvotirnika na delo. Da bi nadomestila nekatere podpornike. Naenkrat so se pričela pod njima podirati tla, z lesom podprte stene se stisnile, vsul se je gramoz in je oba stoji zasul. Na vpitje tovarišev so prihiteli rudarji od vseh strani na pomoč. Počila je še odvajalna cev za razplavljanje in položaj je postal za vse radi dotoka vode nevaren. Z velikim naporom so rešili počasi Zorka, katerega je varoval les, da se ni še bolj udiral. Zoharju niso mogli pomagati. Okoli 16. ure so prinesli iz rova komaj živega Zorka in so ga oddali v bolnišnico bratovske skladnice, odkoder so ga prepeljali z večernim vlakom v ljubljansko bolnišnico. Zorko ima zlomljenih sedem reber in tudi druge poškodbe. Zoharja, o katerem so hitro znali, da ni več živ, so odkopali okrog 22. ure in so ga odnesli na dom, kjer ga je v pretresljivem joku sprejela njegova revna družina. Smrtno ponesrečeni je bil 50 let star in seve oženjen. Imel je 16 otrok, od katerih jih živi 11 in je najmlajši star dve leti. Pokojni je bil 30 let rudar v rovu. Deset let se je trudil v Nemčiji in 20 let v Zagorju. Vse pomiluje številno družino, katerega je zgubila tolikanj skrbnega očeta.

15 fotografiranih aparatov ukradenih. V noči je neznanec vlomil v izložbo fotografa Peressih v Celju in je odnesel 15 fotografiranih aparatov, ki so vredni 13.000 din.

Avtomobilist in kolesar trčila. Na križišču Dečkove in Krekove ceste v Celju je hotel sofer Edvard Bauman z osebnim avtomobilom trgovskega zastopnika Gasparija iz Maribora prehiteti voznička. V tem trenutku se je pripeljal iz Lave po Dečkovi cesti na kolesu Jožef Zapušek, 27 letni čevljar iz Bočne pri Gornjem gradu. Ker ni videl in ne slišal avtomobila, se je naravnost zaletel vanj. Radi trčenja je padel s kolesa, si prebil lobanjo in ima tudi razne druge poškodbe.

Sreča v nesreči. Skozi Polzele se je peljal v avtomobilu zagrebški trgovec na letovišče v Logarsko dolino. Pri majhnem potoku v Polzele se

je sofer preveč izognil stari ženici, padel v potok in avto se je razbil. Trgovec in sofer sta se samo obrezala, pač pa nista mogla z avtomobilom nikamor več in sta se vrnila preko Celja v Zagreb.

Ropar ugrabil in odnesel 51.000 din. Neznani tolovaj je v Kašelskem gozdu med Zalogom in Devico Marjo v Polju pobil s kolom pisarniškega slugo Jožefa Ostreža in mu je oropal 51.000 dinarjev ter izginil. Ostrež je dobil denar od železniškega uradnika in blagajnika v Zalogu, da ga nese v aktivki na pošto k D. M. v Polju. Sluga je pogosto nosil denar skozi omenjeni gozd po bližnjih na pošto. Neznane mu tolovaju, ki je izvršil napad, je moralo biti znano, kaj da prenaša sluga in ga je pričakal v zasedi. Udarjeni se je onesvestil za pol ure, se prebudil in se vrnil še sam na postajo, kjer je v čuvajnici ponovno padel v nezavest in so ga poklicani reševalci prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Izropana žrtve je miren ter vesten človek, ki je v železniški službi izgubil desno oko. Stanoval je v družino v Zalogu na tovornem kolodvoru v baraki. Orožniki iz Vevč so vzeli roparsko zadevo v roke in uvedli po vsej okolici vestno zasledovanje.

Bridka posledica igranja z orožjem. 15 letni posestnikov sin Blaž Černe in njegov prijatelj Blaž Razinger sta se igrala na Blejski Dobravi s starim revolverjem, o katerem nista znala, da je nabit. Razinger je za šalo pomeril v prijatelja, sprožil in krogla je Černetovega fanta zadela v trebuh. Nevarno ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Ob obe nogi ter roko. Anton Grgurič, 52 letni vozovni preglednik, je v Ljubljani na glavnem kolodvoru med premikanjem pregledoval vagon. Omahnil je in padel tako nesrečno na tračnice, da so mu odrezala kolesa obe nogi in levo roko. Ponesrečeni je bil zaposlen v kurilnici in je doma iz Škrada, okraj Delnice v Gorskem Kotaru.

Podlegel poškodbam. Zgoraj poročamo o grozni nesreči, ki je zadela vozovnega preglednika A. Grguriča. Hudo poškodovani je na večer po nesreči izidihnil v bolnišnico.

Večji in manjši požari. Zadnjič smo kratko poročali, da je izbruhnil velik požar v starem obrambnem stolpu ob Pristanu v Mariboru, v katerem je imel g. Arbeiter veliko skladišče starih cunj in papirja. Posebna komisija je ugotovila, da je Arbeiter oškodovan za 600.000 din in je le polovico škode krite z zavarovalnico. Lastnik stolpa g. Reiser ima 60.000 din škode. Sosedu, ki imata svoji stanovanji naslonjeni na stolp, trpita 15.000 din škode. — Dne 23. avgusta ob 9 predpoldne je izbruhnil požar v gospodarskem poslojju posestnika Friderika Eisner v Sp. Radvanju pri Mariboru. Ogenj se je razširil še na stanovanjsko hišo in je škode za 60.000 din. Ogenj je podtaknil 15 letni pastir Jože Podgoršek iz maščevanja. — V Preserju je zadnje nedeljo ob treh zjutraj vpepeli oženj Starotovo parno žago in je škode 800.000 din. Zavarovano je bilo podjetje samo za polovico. — V Varožu v župniji Makole pri Poljčanah je vpepeli oženj 10.000 din vredno gospodarsko poslojje posestniku Rebernišku. — V Vrhovdolu pri Bistrici na Pohorju je izbruhnil oženj na skladišču lesne trvdke Gorišek, ki je uničil 60 metrov lesa in znaša škoda 50.000 din. — V Razvanju pri Mariboru je zgorela posestniki Julijani Kac 100.000 din vredna domačija. Rešili so samo živino. — V Martinjaku pri Cerknici je napravil podtaknjen oženj precej škode na velikem hlevu g. Premrova, lesnega trgovca. Hlapcu je zgorelo 5000 din gotovine in dve hranilni knjižici po 25 jurjev. — V Korovcih v Prekmurju je uničil požar gospodarska poslojja posestniku Francu Kolmanku. Zgoreli so vsi pridelki in živina. Škode je za 60.000 din.

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt.

Koliko sme delodajalec svojim uslužbenecem, zavarovanim pri OUZD v Ljubljani, odtegovati od plače za čas od 1. septembra 1937 naprej?

S 1. septembrom bodo člani OUZD (razen onih, ki so po posebnih predpisih zavarovani le za primer nezgode v službi ali so prostovoljno zavarovani, ter onih, ki so že nad 70 let stari in dobivajo pokojnine od države, javnih ustanov ali Pokojninskega zavoda za nameščence v

Ljubljani) prisilno zavarovani tudi za primer onemoglosti, starosti in smrti.

Po § 35. ZZD in v smislu določb zakona o zaščiti delavcev sme delodajalec svojemu uslužbencu od plače odtegniti polovico bolniško-zavarovalnega prispevka, polovico prispevka za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, polovico prispevka za Borzo dela in ves prispevek za Delavsko zbornico.

Delodajalec mora uslužbencu odtegovati sproti ob vsakem izplačilu zaslužka, pozneje pa sme odtegniti le, če od dotičnega izplačila zaslužka, ko bi bil moral odtegniti, pa do pričujočega izplačila še ni minilo mesec dni, če je prejemal delavec plačo na dan, teden ali 14 dni, oziroma nista še minila dva meseca, če je prejemal uslužbenec plačo na mesec (§ 35. ZZD).

Več in za daljši čas, kakor je zakonito določeno, delodajalec uslužbencu ne sme odtegovati; če bi odtegnil več, more uslužbenec od njega zahtevati povrnitev vseh preveč odtegnjenih zneskov. Prepovedano in kaznjivo je, da bi delodajalec na kakršenkoli način prevrnil na delavčeva ramena oni del prispevkov, ki ga mora kot delodajalec plačevati iz lastnih sredstev (§ 35. ZZD).

Za vajuence, praktikante, volonterje in za osebe, katerih plača v gotovini ne dosega zavarovane mezde najnižjega, to je 1. mezdnege razreda (6 din na dan), plačuje delodajalec vse prispevke iz lastnih sredstev (§ 35. ZZD).

Prispevek za Delavsko zbornico se ne računa za osebe, ki so zavarovane v 1. mezdnege razredu.

Delodajalci bodo začeli odtegovati prispevke za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za vse dni zavarovanja od 1. septembra 1937 dalje, ne da bi morda čakali na prejem plačilnega naloga za september 1937, kateri plačilni nalog bodo dobili šele tekom oktobra 1937. Oni, ki plačujejo tedensko ob sobotah, bodo nove odtegljaje odtegnili torej že pri izplačilu v soboto 4. septembra za dni od 1. do 4. septembra.

Odtegljaji, ki jih sme delodajalec odtegniti od plače za čas od 1. septembra naprej za uslužbenca, ki je pri OUZD zavarovan za bolezen, za onemoglost, starost in smrt, znašajo skupaj z odtegljaji za Borzo dela in Delavsko zbornico:

Mezd. razr.	en dan	teden dni	14 dni
1.	0.34	2.01	4.03
2.	0.54	3.23	6.45
3.	0.65	3.90	7.80
4.	0.78	4.70	9.40
5.	0.94	5.64	11.29
6.	1.12	6.72	13.44
7.	1.34	8.06	16.13
8.	1.61	9.68	19.35
9.	1.90	11.42	22.85
10.	2.24	13.44	26.88
11.	2.69	16.13	32.26

Prispevki se odtegujejo za vsak delavnik in praznik v mesecu, razen za nedelje.

Za odtegljaje za čas zavarovanja do 31. avgusta 1937 veljajo dosedanje tablice o dovoljenih odbitkih od plač. Ravno tako veljajo dosedanje tablice dovoljenih odbitkov za zavarovance, ki bodo izvezti iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Širite „Delavsko fronto“!

René Bazin

39

Žito poganja.

Roman.

Po stoštiriinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Cokan.

Zvečer istega dne, bil je četrtek, je poiskal duhovnika, s katerim je govoril v parku, in ga je prosil odveze, od vsega, kar je bilo napak v njegovem bednem življenju. Pozen je bil. Kakor drugi je odložil to priznanje, ki ga je mnogo stalo, na zadnji trenutek. Ko je zapuščal duhovnikovo celico, se je čutil lahkega kakor še nikdar. Preden je odprl vrata, si je od zadovoljstva pomel roke. Odprl je in videl štiri tovariše, ki so čakali.

— Pa vam ni pretežavno delati nadlego, da boste vedeli!

— O, živijo, stari! so odgovorili.

Šel je po hodniku in stopil v svojo sobo. Odprl je okno, ki je gledalo v park. Zrak, ki je bil mrzel, se mu je zdel sladek. Neka veselost je plavala po zraku in šla v noč. Zvezde so govorile Gilbertu in ga pozdravljale. Hlastno in polno je dihal, dvignil je glavo in zdelo se mu je, da še ima v prsih mladostno srce. In mislil je na oddaljene čase, na Viži, ko je mati Kloké čakala svojega otroka vse nedelje pred cerkvijo. »Teško sem se odtrgal, mamica, pa sem vendar prišel.« Nato je mislil na naslednji dan in obraz se mu je pomračil. Prižgal je luč in se pogledal v malem okroglem zrcalu, ki je viselo na steni. »Ni mogoče,« je mrmral, »to ni dostojno.« Odšel je iz sobe in potrkal na Urmelova vrata.

Mesar se je pravkar začel slačiti.

— Kaj hočete, Gilbert?

Drvar mu je pokazal svojo kravato, nekaj ze-

leno, toda raztrgano in umazano od velike nevihte, ki ga je zajela in je resno rekel:

— Mislim, da pač ne morem s tako kravato.

— Res ni lepa, hočete mojo?

— Ne. Pri nas mora biti slavno, Urmel. Ko je moja hčerka, Marija ji je ime, šla k prvemu svetemu obhajilu, je bila v Fontenėj najlepše oblečena. In jaz, saj vidite, moje obhajilo mora biti podobno Marijinemu: več je že kot deset, da, več kot dvajset let, odkar sem ga pustil v nemar.

— Res je, je rekel Urmel, da ne bi nasprotoval prijatelju.

Skušal se je spomniti, — vse mišice njegovega lica so se napele — spomnil se je, da je eden izmed tovarišev, preden je prišel v Fai, prisostvoval poroki.

— Posodil vam bo svojo belo kravato, pa boste izgledali kot princ. Takoj stopim k njemu.

Odšel je. Naslednjega dne, sredi osemdesetih mož v kapeli je bil eden, ki je nosil belo kravato, da bi opravil »velikonočno dolžnost v novembru«. To je bil sin matere Kloké.

Ko so videli, da je ostal v Fai, in še posebno, ko so spoznali, da se je vrnil k veri, so mu belgijski tovariši kazali ljubezen, ki se je izražala na več načinov, v smehljanju, v pogovorih, v stiskanju rok tako nežno, tako bratovsko. »Ej,« je rekel eden, »gotovo si zadovoljen!« Pa se je zbal, da je razžalil drvarja, zato je dostavil: »Jaz sem bil prav tako nekaj časa na dolgu za svojo stanarino.« Drugi je govoril: »Povejte no, vi, ki ste od one strani meje, ne mislite, da je to smešno? Tri dni vas poznam, sedaj smo pa kakor bi živeli vedno skupaj.« Gilbert je odgovarjal: »Seveda, ko smo prišli sem, smo bili vseh vrst; sedaj pa smo le ene.« Mnogo jih ga je vabilo, sobni sosedje, sosedje za mizo, nek rudar, nek kovinar:

— Boste prišli malo k nam?

Toda Gilbert se je zahvaljeval in odgovarjal:

— Ne morem. Vrnem se z Urmelom, potem pa moram domov.

Vso naslednjo noč po »velikonočnem obhajilu v novembru« je mislil na to, kar mora storiti.

XIV.

Nazaj!

V torek popoldne je zapustil s kivrnskim mesarjem Fai-Manaž. Peš, drug poleg drugega, sta spela nazaj po poti iz Fai v Luvier. Gilbert je molčal; spraševal se je, ali veselje, ki ga je občutil, ni bilo le v družbi misijonarjev in belgijskih delavcev, v parku, pri petju, radi novosti stvari in v njihovi navzočnosti. Toda ne: čim bolj se je oddaljeval, tem bolj je čutil, da je mir v njem. V Luvieru sta stopila na vlak. Dan je pojemal, dasi še ni bilo pozno. Bilo je mrzlo in megleno. Ceste, obsajene z drevesi, posejana in obdelana polja, vrste hiš, rudniški hribi, trg, kjer se je kadilo dvajset dimnikov nad žiti in travo, vse to je šlo mimo, vse minevalo, a zadovoljstvo ni minilo. Stisnjena drug k drugemu, ovratnik pri jopiču zavihan, svilen robec okoli vratu, dva moža, sedeča na isti klopi, sta gledala bežečo pokrajino, ki jo je senca zabrisovala. Mesar je ime-noval vasi, ljudi, kmetije, vrnil se je v misli, ki ga spremljajo vse dni. A ne Gilbert. S svojimi prekritimi rokami je močno pritiskal k sebi svojo obleko. To je delal brez dvoma zato, da bi se očul pred mrazom, toda tudi, in to na skrivnem, da bi ohranil v sebi ne vem kako mladostno moč, ki je hotela govoriti, krikniti, se izviti: njegova srečna duša. In ker ni bil navajen, se je čutil veselju, ki traja.

Počitniška kolonija vajencev ZZD.

Lom nad Tržičem, 20. avgusta.

Kakor smo že poročali, je priredila »Zveza združenih delavcev« za vajence počitniško kolonijo v Lomu nad Tržičem.

Ko prideš po pičli tritretturni hoji s tržiškega kolodvora v ta kraj, se ti upre oko v strmo severno steno Storžiča, ki se dviga ponosno pred teboj. Če se ozreš proti severu, zagledaš raztegnjen greben Košute, v čigar naročju leži lepa iz Loma dobro vidna planina Kofce. Prav tako vidiš levo od nje osamljeno, pa do vrha zeleno Begunjsčico, izza katere radovedno gleda prvak Karavank, ošabni Stol.

V tem lepem gorskem kraju torej, tik pod Kriško goro, v bližini Storžiča, v višini 670 m tabore naši vajenci. Tabore, počivajo, pa ne le marijo. Vsi dnevi so polni dela.

Vsako jutro je ob 6 budnica, ob 6.30 skupna sv. maša s kratkim, jednatim in za delavsko mladino primernim nagovorom. Posebnost te sv. maše pa je v tem, da pristopajo fantje vsak dan skoraj polnoštevilno k sv. obhajilu.

Po sv. maši je zajtrk: mleko in kruh ali pa žganci, vsega pa po mili volji. Po zajtrku je čas čiščenja in pospravljanja. Vsak si sam umije v bližnjem potoku svojo jedilno pripravo, fantje pa, ki imajo dnevno službo, pospravijo jedilnico, spalnico, osnažijo kuhinjsko posode in grede nakupovat potrebščine. Ko je vse urejeno, je poučno predavanje, kjer obravnavajo tako krščansko načelna kakor tudi socialna vprašanja. Po predavanju pa hajdi na sonce, telovadit, kopat se v bližnji potok ali pa brcat žogo na prijazen travnik.

Čas je kratek in skoro se oglasi farni zvonček, ki kliče vse k molitvi, potem pa v obednico okušat, kar sta v potu svojega obraza pripravila vrla kuharja.

Da, kuharja! To je poglavje zase. Kuhinja je prav akademska, saj je njen vodja cand. iur. Kinkelj Rajmund, ki se je s svojim tovarišem velikodušno odzval vabilu voditelja kolonije.

Ko je vse pospravljeno, tako iz skled kakor z miz in so pomite jedilne in kuhinjske posode, pa zopet na sonce ali pa v senco počivat. Ob 15.30 je malica, nato predavanje, odmor, večerja, po večerji zabava, kjer kurijo velik, celo na Kofce dobro viden kres, ob katerem veselo prepevajo, nato molitev s kratkim nagovorom in počitek.

Vendar si vsi dnevi niso enaki. Dvakrat so imeli doslej celodnevni izlet, in sicer so enkrat obiskali lepo Javornikovo planino, kjer so se okrepčali z okusnim kislim mlekom in kruhom, drugič pa so šli na Kofce, kjer jim je postregel prijazni majer Franc s kislim in sladkim mlekom. Tretji izlet pa je bil samo poldneven. Obiskali so namreč počitniški dom salezijanskih bogoslovcev pod Dobro, kjer jim je prijazen g. dr. Franc Knific pripravil okusno kosilo.

Tako minevajo našim mladim delavcem dnevi v soncu, dobrem zraku, sredi smeha in veselja, da sami ne vedo kdaj in kako. Kljub temu pa je prijetno in zdravo. Zdravo za dušo in telo. Tako je prav. Če se krepiti telo, naj se krepiti tudi duša.

Prepričan sem, da je počitniška kolonija v polni meri zadovoljila njene organizatorje, voditelja in udeležence. Le tako naprej in vsako leto lepše in popolneje. Omenim naj še, da je koloniste obiskal predsednik centrale tov. Preželj. Obiskala sta nas tudi tovariša Smersu Rudolf in Pernišek Franc.

Velenje. Dne 7. junija je odposlala delavska organizacija ZZD spomenico za naročilo premoga od državnega premogovnika Velenje na vojno ministrstvo, da bi vojaške oblasti v bodoče jemale premog od rudnika Velenje in je ministrstvo vojske in mornarice v tem pogledu glede naročil odgovorilo organizaciji z aktom E. G. št. 7063—37 v tem smislu, da je odobrena nabavka 6620 ton lignita iz držav-

Vse za šolo

knjige in potrebščine v

nega rudnika Velenje za potrebe garnizije v Zagrebu, Ljubljani in Mariboru. Ministrstvo obvešča dalje, da se bo potrudilo, da bodo tudi druge garnizije po možnosti izvršile dobavo premoga iz državnega rudnika Velenje.

S tem naročilom je nudena prva pomoč velenjskim rudarjem, da si zopet malo opomorejo, kar pomeni izdatno povečanje delovnih dni v mesecu, posebno sedaj, ko narašča draginja, ker drugače bi se ne dalo več shajati s prejšnjim naročilom, saj ni bilo drugega kot elektrarna in cinkarna v Celju, ki pa nista bili enakomerni mesečni naročniki; včasih več, drugič manj. Mežica je naročila premog le, kadar ni bilo vode. Tamošnja industrija ima vodni in parni pogon. Letos je naročila malenkost, ker je bilo vedno dovolj vode.

V bodoče bo šel električni tok iz velenjske elektrarne v Mežico in najbrž bo velenjska elektrarna rabila zopet večje količine kuriva. Da bi se povečalo električno omrežje in s tem večja potreba po kurivu, za to se tudi vedno trudi ZZD v Velenju.

Iz navedenega je razvidno, koliko se trudi velenjska podružnica ZZD za koristi in dobrobit delavcev, zato upamo, da bodo delavci spregledali in spoznali organizacijo, ki od njih ne pobira samo mesečne ali tedenske prispevke, ampak se trudi za njihov dobrobit. Ne nasedajte ljudem, ki samo zabavljajo in kritizirajo ter še druge ovirajo pri delu v korist delavcev. To so posebne vrste ljudje, ki jim za pošteno in resno delo ni mar, ampak hočejo samo razdor in preprič med delavstvom. Delavci, zavedajte se, kar daste za organizacijo, daste tako rekoč v hranilnico, ker dobite v dvojni meri z obrestmi vred povrnjeno v drugačni obliki. Zato upoštevajte trud organizacije in vršite do nje obveznosti, ker organizacija brez sredstev tudi ne more vršiti v zadovoljivi meri dela. Vloge na državna oblastva morajo biti kolekovane in samo v tem poletju je naša podružnica izdala 200 din na kolkah. Nekaj rešitev smo že dobili, druge še čakamo. Hvala Bogu, da je naša žrtev imela uspehe. Nihče

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

pa ne more zahtevati od posameznikov, da žrtvujejo za celoto. Zato pribijemo še enkrat: Ako hoče imeti delavstvo uspehe, se je treba tesno združiti in storiti močno organizacijo. Podpirati moramo drug drugega. Čim več nas bo, tem manjše so žrtve, ki odpadejo na posameznika. Čim močnejša pa je organizacija, tem več vpliva ima na merodajnih mestih.

Viničarski vestnik.

VINIČARSKI RED

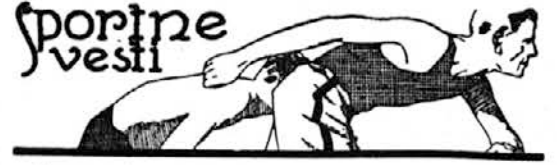
Člen 3. viničarskega reda iz leta 1926 določa, da izdajajo viničarske knjige občinska oblastva. Dalje določa isti člen viničarskega reda, da zamore postati viničar, oziroma dobiti viničarsko knjigo le ona oseba, ki je delovala, oziroma, da zamore dokazati triletno delovno dobo v vinogradu, torej, da dokaže vinogradno strokovno naobrazbo.

Žal pa se vedno ugotavlja, da dobi izkaz o vinogradni praksi, to je viničarsko knjizico vsaka moška oseba, ki je sin viničarja, ko dopolni 21. leto starosti, neglede na to, ali je delal v vinogradu 14 dni ali pa v viničarskim redom določeno dobo, ali pa, da je le kot konjski hlapec vozil gnoj v vinograd svojega gospodarja.

Posledice tega pomanjkljivega poslovanja občinskih uradov po so na dnevnem redu. Kakor predsedniki občin, tako občinski uradniki se ne zavedajo, kakšno nalogo, oziroma kakšno pooblastilo dajo lastniku knjige z izdajo taiste. Lastnik te knjige postane v par minutah strokovno naobražen viničar, a malokateri teh pozna ustroj vinogradarstva. Občinske uprave se namreč zadovoljijo z izjavo prosilca, da je delal v vinogradu in da prosilec zna vsa strokovna dela v vinogradu, ne da bi se o tem prepirali.

On zna, oziroma zamore kot čvrst mladenič hitro mahati z motiko po vinogradni zemlji, nima pa pojma, zakaj se gorica kopa. Za pol litra kisle pijače, pa tudi pikole pusti starejšega vinogradnega delav-

ca daleč zadaj za seboj, ne zavedajoč se, kaj dela, dočim izkušeni starejši viničar zravnja trs, obreže zgornjo korenje, popravi gnoj v bližini trsa, postavi kol h trsu itd. Tak mladič brez vsake prakse ne zna rezati trte, ne zna pravilno rigolati, ne zna, pa tudi noče škropiti, kakor bi moral, on se ponaša s tem, da ima gorico plavo baš po opravljenem škropljenju, kako pa škodljivce-peronospora udobno preživlja svojo življenjsko dobo na spodnji strani lista, pa ne ve, ne ve pa seveda tudi, kakšna je posledica takega škropljenja v prihodnjem letu na trti. Končno pa se tudi jezi, ako naprednejši gospodar vinograda zahteva odstranitev trave iz vinograda itd. (Konec prihodnjic)

Nogometno državno prvenstvo se je začelo. V nedeljo so se začele zopet tekme v državni ligi za novo državno prvenstvo. Deset klubov se bo zopet borilo letošnje jesen in prihodnje pomlad za najvišji naslov v našem nogometnem športu. Vsi ti klubi bodo odigrali skupaj 90 tekem med seboj, da se izloči državni prvak, ki bo nasledil Gradjanskega, kateri nosi letos ta ponosni naslov. V nedeljo se je odigralo prvo kolo, v katerem so se posebno dobro odrezali zagrebški klubi, ki so dobili vse tekme, dočim je spremljala smola belgrajske in našega slovenskega reprezentanta. V Zagrebu sta se odigrali dve tekmi. SK Ljubljana se je srečala s Concordijo, pa je zapustila poražena bojišče. Izgubila je tekmo 4:2. V drugi tekmi sta se srečala državni prvak Gradjanski in novi ligaš belgrajskega Jedinstva. Državni prvak je svojega nasprotnika naravnost pregalil ter je zmagal z visokim rezultatom 6:0. V Belgradu je bila samo ena tekma. Hašk iz Zagreba je nastopil proti Basku ter ga je premagal 2:1. Oba ostala belgrajska kluba »Jugoslavija« in BSK sta morala nastopiti na tujih tleh. Dočim je imela Jugoslavija v Sarajevu srečo ter je premagala tamošnjo Slavijo 2:0, je zadel BSK v Splitu katastrofa in je izgubil proti Hajduku 3:1. Na prvo mesto tablice se je zopet spravil Gradjanski, druga je Jugoslavija, potem si sledi Hajduk, Concordija, Hašk, Bask, Ljubljana, BSK, Slavija in Jedinstvo. — V domačem nogometu smo imeli le manjše tekme. V Mariboru sta igrala prijateljsko tekmo železničar in ISSK Maribor. Zmagal je železničar 5:2. — V Celju so Atletiki porazili ljubljanski Hermes 5:4, v Ljubljani sta igrala Mars—Kranj 2:1, Mladika—Slovan 3:2, v Murski Soboti pa SK Mura proti Herti iz Gradca 6:4.

Lahka atletika. Pretečeni petek, soboto in nedeljo so se vršile v Zagrebu tekme za državno prvenstvo, ki so nam prinesle, kakor je pri nas že običajno, zopet svojo afero. SK Primorje iz Ljubljane je kmalu po začetku tekmovanja nenadoma izjavilo, da ne bo nastopilo ter njegovi člani niso startali. Razen hrvaških in belgrajskih klubov so sodelovali pri prvenstvu še mariborski klubi, iz Ljubljane pa Ilirija in Planina. Naslov državnega prvaka si je zaradi odsotnosti najmočnejšega našega reprezentanta — Primorja — osvojila zagrebška Concordija, ki si je priborila 102 točki.

Državno plavalno prvenstvo seniorjev se je v Dubrovniku vršilo tudi v znamenju afere. Najmočnejši naši plavalni klubi: Ilirija, Viktorija in Jadran niso hoteli nastopiti. Prvenstvo je zaradi tega precej nezanimivo poteklo, ker so manjkali najmočnejši rivali. Naslov državnega prvaka si je priboril dubrovniški Jug z 274 točkami, ZPK ima 186 točk, Galeb 50, Jadran iz Hercegnova 22 in Maraton iz Zagreba 13 točk. Proti klubom, ki niso hoteli nastopiti, je podvzela plavalna zveza sankcije, vendar ne bo mogla proti njim dosti napraviti, ker klubi zvezi upravičeno zamerjajo njeno pristranost. Na tem prvenstvu naj bi se bila sestavila tudi naša reprezentanca proti Čehoslovaški, ki bo nastopila v meddržavnem dvoboju v soboto in nedeljo v Dubrovniku. Ker pa se najboljši klubi tekmovanja niso udeležili, je zveza pozvala nekatere njihove najboljšje plavalce na izbirne tekme, ki so bile te dni v Dubrovniku.

— Veste kaj! je rekel mesar, ko sta prišla domov v Kievrn, mislim, da ste si premislili in da ostanete pri meni vsaj do jutri?

— Niti pri vas ne; ne morem; treba je, da se vrnem domov. Prej je nisem hotel več videti, ker sem tam trpel. In sedaj veste zakaj nimam več strahu pred povratkom?...

— Uganem, je rekel Belgijec mirno.

— Vi uganete, ker ste bili vedno tako, kot sem sedaj jaz. Toda jaz, jaz se čudim temu, kar sem storil. Vrnem se domov, ker nimam več istega srca: skrb mi ne tare več glave.

In ko je Urmel vztrajal pri tem, da obdrži svojega prijatelja, je Gilbert rekel:

— Sila mi je porasla; vendar začnem postajati star in mislim, da bom umrl ubog.

To je rekel v navzočnosti Urmelove žene, ki je ganjena držala svetilko pred obrazoma teh dveh popotnikov. Rada bi pač vedela to, kar se je zgodilo. Vendar ni med tem, ko je govoril Gilbert, spraševala ničesar. Rekla je, pokazujoč vso svojo dušo na prozornem in nežnem obrazu:

— Moj mož, ni treba zadrževati teh, ki gredo na svoje delo. Saj je takih malo. Gospod Kloké nas bo zapustil šele, ko bo z nami pil kozarec piva.

Ko sta moža pila skupaj, je Gilbert rekel mesarju in gospe Urmelovi — Zbogom! In se je pogreznil, čisto sam, med kievrske hiše, proti francoski meji in proti svoji novi usodi.

Tramvaj ga je kmalu pripeljal v Onaing. Tedaj pa je Gilberta stisnil strah. Šel je zopet pogledat kmetijo Pen-Fendí. Do sedaj je ta misel samo prebegla njegovoga duha, hitro, kadar sta bila dva trenutka mirna, kakor gre mimo krotko neurje. Toda

sedaj ga ta misel ni zapustila več; ali se mu ni treba vrniti, urediti račune, vzeti svojo prtljago? Šel je po cesti, ki vodi mimo cerkve. V tovarnah je ugašal ognjiščni ogenj. Na pragovih so otroci jedli vsak svoj kos kruha, preden so odšli spat; ljudje so stali pokonci in vdihovali moč po tolikih urah težkega dela; luči so metale nanje svojo svetlobo in videle so se gube njihovih oblek, kako so padale vzdolž njihovih teles. Gilbert je te ljudi zavidal, ko je šel mimo, ker so imeli svoj topel kotic. Veliko usmiljenje do samega sebe ga je preizkušalo. Ko je bil na planoti in ko je slutil pred seboj kmetijo v neizmerni senci, ki se je dvigala nad pustimi polji, se je zbal. »Ne, ne bojim se Heilmana,« je razmišljal. »Če me hoče tepsti, se bom prvokrat v življenju pustil, ker sem zaslužil...« Ne, bal se je samega sebe, bal se je neke želje, ki se je zganila v njem in je rasla v njegovem srcu, želja, da bi bil blizu delovodjeve žene in da bi ji rekel: Zbogom. »Oh! Ne!... Prosil jo bom odpuščanja... Povedal ji bom, da sem se ves spremenil...« Da ne bi poslušal teh glasov, ki so ga vznemirjali, se je silil, da bi razmišljal med hojo o svojih volih, o vsaki stvari, ki jo je prinesel iz Nièvre in ki jo mora takoj spraviti... Mračne stene so se dvigale; stebri hlevov, ovčjakov, stanovanja, skednja so se že plaho trgali drug od drugega v meglenosti in mrzli noči. In vedno je čutil v samem sebi udar te strasti, dasi si je pravil vse, a je vedno vstajala znova.

Ob tej uri delavci končavajo z večerjo. Nekateri brez dvoma kade ali pa se pogovarjajo pred hišo. Gilbert ni šel do tja. Šel je preko polja in stopil proti majhnim vratom, ki so v ograji, ki obdaja kmetijo. Na srečo niso bila zaklenjena. Treba mu je bilo le dvigniti lesen zapah s tem, da se je poslužil

nekega kamna kot dvigala in vrata so se zavrtela na svojih tečajih. Vrt je bil prazen, prazen je bil hodnik, ki obdaja skladišča, kovačnico in prvi hlev. Ko je Gilbert prišel v ozadje dvorišča, je videl le enega samega človeka pri gnojšču, kjer so dremali pikardijski voli, bil je to neki delavec, ki ni spoznal Nivernejčeve sence in ki je dalje mešal peso v koritih. Za hip je stopil za steber pri kozolcu. Zaslíšal je Heilmanov glas, najprej v obednici, nato na hodniku. Delovodja se je pokazal na pragu. Gilbert ga je videl, kako je stisnil roko nekemu delavcu, ki je po končani večerji odšel domov proti vasi. Hitro se je pognal preko dvorišča in stopil na hodnik.

— Gospod Heilman!

Ta je že odprl vrata od obednice, sklonil se je nazaj in obrnil glavo proti kraju, odkoder je prihajal glas. Njegove oči, ki so se že privadile na svetlobo svetilke, so se trudile, da bi se privadile temi.

— O! Ste vi, Kloké? Vstopite!

Gilbert je bil ves onemogel. Šel je po stopnicah, vstopil in takoj pregledal vse okoli sebe. Gospe Heilman ni bilo v obednici, kjer je vse stvari dala pred nedavnim v red kakor vsak večer: svetilka na osnaženi mizi, stoli vzdolž ob steni, posoda za kavo poleg ugašenega ognjišča za kavo naslednjega dne. Heilman je stal pokonci, roke je naslonil na mizo in gledal proti vratom. Opazoval je s skremženim in nezaupnim obrazom tega volarja iz dneva v dan, ki se je brez dvoma vrnil zato, da bi zopet dobil delo. Mnogo je že namreč videl takih nestalnežev, ki pridejo odkoder že koli, pijani ali brez dela, predvsem pa so to potepuhi. Preveč jih je že videl, da bi se jezil nad njimi. Dolgo časa je poslušal ves presenečen, ker se Gilbert ni opravičeval.

(Dalje sledi.)